

Klimatske promene

Zakonski osnov

"Zakon o klimatskim promenama ("Sl. glasnik RS", br. 26/2021)
Zakon o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama ("Sl. glasnik RS", br. 87/2018)
Zakon o zaštiti životne sredine ("Sl. glasnik RS", br. 135/2004, 36/2009, 36/2009, 72/2009, 43/2011, 14/2016, 76/2018, 95/2018, 95/2018)
Zakon o planiranju i izgradnji ("Sl. glasnik RS", br. 72/2009, 81/2009, 64/2010, 24/2011, 121/2012, 42/2013, 50/2013, 98/2013, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 i 9/2020)
Zakon o lokalnoj samoupravi ("Sl. glasnik RS", br. 129/2007, 83/2014, 101/2016, 47/2018)"

Naziv opštine/grada:

Niš

Naziv organizacije koja je prikupljala podatke:

Media i reform centar

Indikator 1.1.

Prostorni plan JLS i generalni urbanistički plan (GUP) sadrže analizu efekata klimatskih promena i mere za prevenciju i otklanjanja uzroka koji izazivaju klimatske promene

OCENA

Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene

Neprihvatljivo 1.1. u prostornim i urbanističkim planovima nisu prepoznati uticaji klimatskih promena, niti su utvrđene mere zaštite od efekata klimatskih promena i otklanjanja uzroka koji izazivaju klimatske promene; strateškom procenom uticaja plana nisu obuhvaćeni efekti klimatskih promena

0

"Aktuelni" ili bolje rečeno poslednji doneti Prostorni plan PPAPGN je donet za period od 2011. do 2021. godine, sa elementima za prvu fazu sprovođenja do 2015. godine (usvojen na sednici Skupštine grada Niša 05.07.2011.- „SLGN“ 45/2011). Skupština Grada Niša, na sednici održanoj 09. 09. 2022. godine, donela je Prve izmene i dopune prostornog plana administrativnog područja grada Niša 2021.-parcijalne izmene. Ovi dokumenti ne sadrže analizu efekata klimatskih promena i mere za prevenciju i otklanjanja uzroka koji izazivaju klimatske promene. Skupština Grada Niša je na sednici održanoj 09.09.2022. donela Odluku o izradi Prostornog plana grada Niša. kao i Odluku o pristupanju izradi strateške procene uticaja na životnu sredinu Prostornog plana grada Niša (SLGN 85/22). Dokument je u novembru 2022. stavljen na rani javni uvid. Od tada nema novih informacija o toku procesa. U tom dokumentu se spominju standardi o ujednačenijem kvalitetu života i životne sredine, očuvanim identitetom i diverzitetom prostora, koji je prilagođen na klimatske promene a koji naglašava tada nacrt Prostornog plana Republike Srbije. Aktuelni Generalni urbanistički plan Niša 2010-2025. donet je 2011. godine. Generalni urbanistički plan Niša usvojen je kao osnov drugoročnog razvoja grada u periodu 2010-2025 godine. Dokument je rađen u skladu sa tadašnjim Zakonskim i Pravnim okvirom. Između ostalih i Prostorni plan grada Niša do 2010. godine, donet 1992. godine (Međuopštinski službeni list - Niš, br. 26/92). Ovi dokumenti ne sadrže analizu efekata klimatskih promena i mere za prevenciju i otklanjanja uzroka koji izazivaju klimatske promene.

Ispod zakonskog minimuma 1.1. prostorni i urbanistički planovi načelno prepoznaju oblast klimatskih promena ali bez konkretnih mera

1

U skladu sa zakonom 1.1. prostorni i urbanistički planovi sadrže procenu uticaja i rizika klimatskih promena i mere za prevenciju i otklanjanja uzroka koji izazivaju klimatske promene; izveštaj o strateškoj proceni uticaja sadrži procenu uticaja plana na klimatske promene i procenu rizika i ranjivosti na klimatske promene

2

Iznad standarda 1.1. prostorni i urbanistički planovi sadrže procenu uticaja i rizika klimatskih promena i mere za prevenciju i otklanjanja uzroka koji izazivaju klimatske promene; izveštaj o strateškoj proceni uticaja sadrži procenu uticaja plana na klimatske promene i procenu rizika i ranjivosti na klimatske promene i smernice za otklanjanje i/ili ublažavanje rizika

3

Indikator 1.2.

Strateška dokumenta JLS (strategija održivog razvoja, strategija razvoja, lokalni ekološki akcioni plan, plan razvoja i sl.) sadrže analizu uticaja klimatskih promena, procenu ranjivosti, mere i aktivnosti za ublažavanje efekata i prilagođavanje na klimatske promene

OCENA

Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene

Neprihvatljivo 1.2. lokalni planovi razvoja ne sadrže analizu uticaja klimatskih promena niti ciljeve za smanjenje ili otklanjanje rizika od klimatskih promena

0

Ispod zakonskog minimuma 1.2. lokalni planovi razvoja prepoznaju klimatske promene i njihove efekte ali ne sadrže ciljeve, mere i aktivnosti za mitigaciju i adaptaciju na klimatske promene

1

U skladu sa zakonom – 1.2. lokalni planovi razvoja prepoznaju klimatske promene i njihove efekte, sadrže ciljeve, mere i aktivnosti za mitigaciju i adaptaciju na klimatske promene	2	Plan razvoja Grada Niša 2021-2027 definiše cilj i zadatke u oblasti klime i klimatskih promena, gde mnavodi da je potrebno dostići sledeći poseban cilj: Detaljno ispitivanje uticaja klimatskih promena na području grada Niša i sprovođenje preventivnih mera, mera adaptacije i mera za ublažavanje posledica klimatskih promena. Radi dostizanja definisanog cilja neophodno je izvršiti sledeće osnovne zadatke: uspostaviti sistem praćenja uticaja klimatskih promena; doneti i sprovesti mere adaptacije na klimatske promene; smanjiti emisiju gasova sa efektom staklene bašte; povećati i planski raspodeliti zelene površine; podsticati istraživanja i razvoj inovativnih pristupa u rešavanju problema u oblasti klimatskih promena. Akcionim planom su definisane pojedine mere, aktivnosti i projekti koje je potrebno realizovati kako bi se izvršili definisani zadaci. U Program ZŽS Grada Niša 2017-2019 na zalaganje OCD uneta je mera donošenja Plana PIKU (u periodu 2017-2019). Do danas Plan nije donet, već je u novom dokumentu Strategija razvoja urbanog područja grada Niš i opština Svrlijig, Merošina, Gradžin Han (koji je prošao javnu raspravu i pred donošenjem je u skupštinama 4 JLS) unet na predlog i zalaganje OCD kao jedan od strateških projekata Integrisani pristup prilagođavanju na izmenjene klimatske uslove.
Iznad standarda 1.2. lokalni planovi razvoja prepoznaju klimatske promene i njihove efekte, sadrže ciljeve, mere i aktivnosti za mitigaciju i adaptaciju na klimatske promene; mere i aktivnosti su precizno definisane, sadrže mere i aktivnosti, odgovorne institucije i osobe, predviđene resurse i vremenski okvir za realizaciju	3	
Indikator 1.3. JLS je usvojila akcioni plan za adaptaciju na klimatske promene i procenu ranjivosti	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
Neprihvatljivo 1.3. JLS uopšte nije započela izradu plana za adaptaciju na klimatske promene i procenu ranjivosti niti planira da to uradi	0	JLS nije usvojila akcioni plan za adaptaciju na klimatske promene i procenu ranjivosti iako to predviđaju i Plan razvoja Grada Niša 2021-2027 i Program ZŽS Grada Niša 2017-2019 i nova Strategija razvoja urbanog područja grada Niš i opština Svrlijig, Merošina, Gradžin Han (koji je prošla javnu raspravu i pred donošenjem je u skupštinama 4 JLS). OCD je podnela i posebnu obrazloženu Inicijativu a o tome je i predstavnik Zelene mreže govorio tokom javne rasprave o budžetu Grada Niša 2024. OCD je uradio i MAPU PUTA za donošenje Plana PIKU sa procenom ranjivosti u 5 faza sa 42 koraka.
Ispod zakonskog minimuma 1.3. JLS je započela izradu plana za adaptaciju na klimatske promene i procenu ranjivosti	1	
U skladu sa zakonom 1.3. JLS je usvojila plan za adaptaciju na klimatske promene i procenu ranjivosti	2	
Iznad standarda 1.3. JLS je usvojila plan za adaptaciju na klimatske promene i procenu ranjivosti; plan sadrži ciljeve, mere i aktivnosti za adaptaciju na klimatske promene; mere i aktivnosti su precizno definisane, sadrže mere i aktivnosti, odgovorne institucije i osobe i predviđene resurse; plan je izrađen u okviru participativnog procesa uz učešće javnosti	3	
Indikator 2.1. JLS ima usvojen plan zaštite i spasavanja, akte o proceni ugroženosti i rizika od katastrofa i akt o organizaciji i funkcionisanju civilne zaštite	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
Neprihvatljivo 2.1. JLS nema i nije započela izradu plana zaštite i spasavanja, akata o proceni ugroženosti i akta o organizaciji i funkcionisanju civilne zaštite	0	
Ispod zakonskog minimuma 2.1. JLS je započela izradu plana zaštite i spasavanja, akata o proceni ugroženosti i akta o organizaciji i funkcionisanju civilne zaštite	1	JLS ima usvojen akt o funkcionisanju civilne zaštite ali nema plan zaštite i spasavanja i nema akte o proceni ugroženosti i rizika od katastrofa. Skupština Grada Niša je na svojoj sednici od 23.12.2021. donela Odluku o civilnoj zaštiti Grada Niša ("SLGN" 129/21) Ovom odlukom uređuje se organizacija i funkcionisanje civilne zaštite u sistemu zaštite i spasavanja na teritoriji grada Niša, određuju subjekti i snage zaštite i spasavanja i njihov delokrug rada, formiraju jedinice civilne zaštite, imenuju poverenici i zamenici poverenika civilne zaštite, određuje finansiranje i druga pitanja iz oblasti civilne zaštite. Odlukom o civilnoj zaštiti je predviđeno da SG donosi plan i program razvoja sistema zaštite i spasavanja na teritoriji grada Niša a da Gradsko veće- usvaja procenu rizika od katastrofa za teritoriju grada Niša nakon dobijanja saglasnosti od MUP-a, Sektora za vanredne situacije; usvaja plan zaštite i spasavanja za teritoriju grada Niša, nakon dobijanja saglasnosti od MUP-a, Sektora za vanredne situacije; usvaja plan smanjenja rizika od katastrofa za teritoriju grada Niša na osnovu procene rizika od katastrofa; Iako je Odsek za sprečavanje katastrofa, upravljanje vanrednim situacijama i odbranu u sastavu Gradske uprave za imovinu i održivi razvoj na listi propisa koje primenjuju (vidi se iz informatora o radu), nema plana zaštite i spasavanja i nema akata o proceni ugroženosti i rizika od katastrofa. Postoji Rešenje o određivanju subjekata od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje na teritoriji grada Niša "SLGN" br. 21/2022, 62/2022, 46/2023 i 132/2023.
U skladu sa zakonom 2.1. JLS je izradila plan zaštite i spasavanja, akte o proceni ugroženosti i akte o organizaciji i funkcionisanju civilne zaštite; plan i akti o proceni ugroženosti prepoznaju rizike klimatskih promena i sadrže odgovarajuće mere; pribavljena je saglasnost nadležnog ministarstva	2	
Iznad standarda 2.1. JLS je izradila plan zaštite i spasavanja, akte o proceni ugroženosti i akte o organizaciji i funkcionisanju civilne zaštite; plan i akti o proceni ugroženosti prepoznaju rizike klimatskih promena i sadrže odgovarajuće mere; plan je izrađen uz učešće javnosti i objavljen je na veb sajtu JLS	3	
Indikator 3.1. JLS finansira projekte udruženja u oblasti borbe protiv klimatskih promena i jačanja javne svesti	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene

Neprihvatljivo 3.1. JLS ne finansira projekte udruženja koje su aktivne u oblasti klimatskih promena ili ne planira sredstva za finansiranje projekata u ovoj oblasti	0	Grad Niš je poslednji Konkurs u oblasti Zaštite životne sredine raspisao 13. marta 2020. godine u ukupnom iznosu od 7 miliona dinara. Iako je objavljena lista vrednovanih projekata u junu mesecu, konkurs je obustavljen bez pisanog traga, a nikada nije realizovan. Od tada do danas (kraj 2023. godine) nije objavljen ni jedan javni konkurs za finansiranje i sufinansiranje programa i projekata od javnog interesa koje realizuju udruženja u oblasti zaštite životne sredine uključujući i klimatske promene na teritoriji grada Niša. U budžetu grada Niša za 2024. godinu nema predviđenih sredstava za konkurse za finansiranje i sufinansiranje programa i projekata od javnog interesa koje realizuju udruženja u oblasti zaštite životne sredine uključujući i klimatske promene na teritoriji grada Niša što je suprotno članu 3 Pravilnika o bližim kriterijumima, načinu i postupku dodele sredstava ili nedostajućeg dela sredstava iz budžeta grada Niša za podsticanje programa i projekata od javnog interesa koja realizuju udruženja ("Službeni list grada Niša", br. 82/2014 i 7/2017) koji oblast Zaštite životne sredine definiše kao oblast od javnog interesa za koji organizacije civilnog društva mogu da konkurišu za budžetska sredstva iz budžeta grada Niša. Ovo je i u suprotnosti sa praksom do 2019. godine kada je poslednji put realizovan konkurs. Od tada se i budžet Grada uvećao skoro za 50% tako da je i iznos koji je predviđen po konkursu trebao da bude uvećan. Umesto toga konkursa nema i opredeljen iznos je nula dinara za aktivnosti udruženja u oblasti životne sredine.
Ispod zakonskog minimuma 3.1. JLS utvrđuje ciljeve za finansiranje projekata u oblasti klimatskih promena ali nije podržala takve projekte	1	
U skladu sa zakonom 3.1. JLS utvrđuje ciljeve za finansiranje projekata u oblasti klimatskih promena i povremeno finansira takve projekte	2	
Iznad standarda 3.1. JLS ima dugoročnu saradnju sa udruženjima u oblasti klimatskih promena	3	
Indikator 3.2.	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
JLS organizuje edukativne aktivnosti i informiše javnost o efektima klimatskih promena		
Neprihvatljivo 3.2. JLS uopšte ne organizuje edukativne aktivnosti i ne informiše javnost o efektima klimatskih promena	0	JLS ne organizuje edukativne aktivnosti i ne informiše javnost o efektima klimatskih promena. Iz informatora o radu nadležne GU za imovinu i održivi razvoj se jasno vidi da JLS ne organizuje edukativne aktivnosti i ne informiše javnost o efektima klimatskih promena. Jednostavno toga nema u opisu posla i u opisu aktivnosti nadležne GU.
Ispod zakonskog minimuma 3.2. JLS povremeno objavljuje informacije u oblasti klimatskih promena ali ne sprovodi edukativne aktivnosti	1	
U skladu sa zakonom 3.2. JLS povremeno organizuje edukativne aktivnosti u oblasti klimatskih promena i obaveštava javnost o klimatskim promenama; izveštaj o stanju životne sredine sadrži podatke o promeni klime i lokalnim izazovima	2	
Iznad standarda – 3.2. JLS redovno organizuje edukativne aktivnosti u oblasti klimatskih promena i informiše javnost o klimatskim promenama; izveštaji o stanju životne sredine sadrže podatke o klimatskim promenama	3	
Objavljivanje Zelenih karata finansira Švedska preko Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA). Za sadržaj ovog izdanja je odgovoran isključivo autor. SIDA ne deli nužno stavove i tumačenja izrečena u ovom izdanju.		